

Princippet. Det er netop det, jeg er. So mere vi komme ind paa det Princip at give Bidrag fra Staten til alt muligt — vi vide jo, i hvor mange Forhold Staten efterhaanden griber ind, og til hvilke den skal yde Hjælp — desto længere komme vi bort fra det Princip, som for en stor Del af Landbrugerne har staaet som et Haab, at vi mere og mere skulle komme til Selvstyre i forskellige Retning. Derimod komme vi længere og længere bort fra den Vej, som jeg gerne vilde ind paa, men som man i et Lovforslag som dette igen yderligere vil komme bort fra. Det tør jeg ikke anbefale. Et er det, naar der f. Eks. fra Statens Side ydes Hjælp til Frihavnen; thi derigennem kan man yde en virkelig Hjælp, der gavner Hovedstaden og derigennem hele Landet; men noget ganske andet er det, at ville yde Bidrag her, hvorved man kun fritager Kjøbenhavns Borgere for en Udgift, som ellers under lignende Forhold paahviler alle andre Borgere i Landet. Der er ogsaa, forekommer det mig, saa meget mindre Grund til at yde Tilskud, som Kjøbenhavn i Virkeligheden er en rig By. Jeg tør ikke indlade mig paa at udtale mig om, hvorvidt man kan forbre, at Kommunen alene skal udrede Beløbene eller de private alene skulle yde dem. Men der kan ikke være Tale om andet end, at de Summer, som det her drejer sig om — nemlig 125,000 Kr. aarlig ifølge § 24 — lettelig udredes af Kjøbenhavns Beboere og Kommunes tilfammen; thi de 125,000 Kr., hvortil ganske vist kommer Kommunens Bidrag, er ikke mere end Renten af den Sum, som medgaar til et nyt Raadhus' Opførelse. Det er ikke noget stort Bidrag, og et Bidrag, som Kjøbenhavns Kommune maa kunne yde. Derimod frygter jeg for, at vi ved Bestemmelsen her komme ind paa et nyt Princip, som det forekommer mig, er farligt. Lovforslaget i øvrigt er, som sagt, efter min Overbevisning, i sig selv godt, og jeg skal med Glæde stemme derfor, og jeg skal altid tilraade at stemme for et lignende Forslag, men jeg haaber og venter ogsaa, at man ved en senere Behandling vil tage Hensyn til det, jeg her har tilladt mig at bringe frem for det høje Ting, idet jeg tror, at det er en Fordring, vi fra Landet kunne stille, at der maa ske nogle Ændringer i de Paragraffer, jeg har tilladt mig at omtale.

Kjøbenhavn: Ja, Tiden er jo meget fremrykket, og jeg skal derfor søge at begrænse mig saa meget som muligt.

Med Hensyn til den Maaade, hvorpaa Flertallet betragter Udgifterne, som vilde følge af denne Lov, maa jeg gøre opmærksom paa, at det, som er Maalet og Formaalet for denne Lov, det er ikke at bygge Kirker og ansætte Præster, men det er at fremkalde et virkelig sandt religiøst Liv efter bedste Evne; og dertil ere Præsterne og Kirkerne kun et Middel. Naar man ser den enorme Ushædelighed, der hersker her i Byen, naar man tager Hensyn til de idelige Klager over, hvad der nydes af Spiritus, kan jeg ikke tro andet end, at et virkelig og sandt Arbejde fra Præsternes og andres Side paa at fremkalde et virkelig og sandt kristeligt Liv vil have den allerførste Betydning ogsaa i denne Retning. Naturligvis har det frem for alt sin Betydning, deri, at det skaber en lykkelig og heldig Stilling for de mange Borgere, der saa Sans for, hvilken stor Betydning den kristne Religion har. Men det kan naturligvis tillige netop midelbart modvirke de Under, jeg nævnte. — Den ærede 4de Landstingsmand for Kjøbenhavn (Det. Hansen) skildrede Forholdene her i Kjøbenhavn som meget mørke, og desværre, jeg tror, han har Ret deri, de ere mørke. Men lad os saa netop gøre, hvad vi kunne, for at oplyse og bringe Sundhed til Bejeder, hvor der er Svagbed og Mangler. Det forekommer mig, at den ærede Landstingsmand i sit Foredrag udtalte, at Grundlovens Bestemmelse: „Den evangelisk-lutheriske Kirke er den danske Folkkirke og understøttes som saadan af Staten.“ til Dels ikke skulde være gældende, fordi Folketjens Forsatning ikke er ordnet ved Lov. Jeg sit i det mindste det Indtryk ved at høre den ærede Talers Erklæring, men det kan dog ikke være Meningen, thi deraf, at det ene Bud ikke er respekteret og udført, kan paa ingen Maaade følge, at det andet Bud, som ogsaa skal respekteres og udføres, ikke respekteres. Den ærede Taler talte ogsaa om, at denne Lov for Kjøbenhavns Vedkommende og i endnu højere Grad for Frederiksberg Kommunes Vedkommende gjorde Kommunalbestyrelsen til Bestyrer af Kirkerne. Det er til Dels rigtigt. Men der er jo en meget stor Forskel paa det at bestyre de kirkelige Anliggender i civil Henseende, i Henseende til Indtægt og Udgifter, og saa paa det at styre og lede hele det kristelige Liv. Det er dog noget helt andet, det er Kirkens Sag og Kirkens Autoriteters Sag. Det turde være et Spørgsmaal, om ikke den anden Bestemmelse om Kirken, der indeholdes i Grundloven, nemlig at Kirkens Forsatning ordnes ved Lov, var bleven gennemført godt og